

• •

‘Mijn programma was te perfectionistisch’

Coaching in de klas tijdens
een ‘didactische week’

'Doe eens wat minder in één les. Geefleerlingen meer tijd.' Dat advies kreeg wiskundeleraar Rob Elbers van zijn trainer: 'Een van de eerste opmerkingen die de trainer maakte was dat ik inhoudelijk heel snel ga, maar didactisch heel traag. Leerlingen haken af omdat ik te grote stappen maak en hun te moeilijke opdrachten geef. Ze krijgen vooral te weinig tijd. Ik stel hun een moeilijke vraag en na een paar seconden wens ik al een antwoord.'

Zes trainers van APS begeleidde voor de zomervakantie de didactische week op het Cambium College in Zaltbommel. Tijdens de didactische week worden docenten drie lessen lang persoonlijk gecoacht. Doel is hun didactische en pedagogische vaardigheden te verbeteren. De trainer bespreekt de les met de docent voor, observeert tijdens de les en bespreekt deze samen met de docent na. Omdat de begeleiding tijdens de lessen plaatsvindt, is er geen lesuitval. Een didactische week is bedoeld voor minimaal zes docenten, zodat zij tijdens de start- en slotbijeenkomst ook van elkaar leren. In de startbijeenkomst maken het team en de leidinggevende kennis met de trainer en horen ze wat ze kunnen verwachten. En, belangrijker nog, de docenten vertellen waar zij beter in willen worden.

Boos

Rob Elbers wilde aan drie punten werken: hij werd te snel boos, vond het leerrendement te laag en wilde meer controle over wat zijn leerlingen uitvoerden. 'Gelukkig zei de trainer dat al die punten didactisch waren op te lossen. Zoals de leerlingen rust bieden, ze eerst zelflaten nadenken over de opgaven, deze vervolgens laten bespreken in een groepje en het resultaat dan terugkoppelen naar de hele klas. En wat betreft dat boos worden gaf hij me de tip om altijd in contact met een leerling te blijven. Dat begint al 's morgens bij de deur. Want zodra je geen contact meer hebt, komt dat boos worden niet aan. Dan ben je alleen maar even zoals die boze buurman van verderop in de straat. Het is alleen maar leuk als je die kwaad krijgt.' Op het Cambium College was de didactische week verplicht, 130 docenten deden er aan mee. Er was ook een stevige noodzaak: de inspectie was niet tevreden en gaf de school, op de havo na, een onvoldoende voor didactiek. 'Onderdeel van de kritiek van de inspectie was dat we niet de juiste werkvormen hanteren en de leerlingen niet actief bij de lessen betrekken', vertelt Luuk van Bussel, conrector van de theoretische leerweg. Hij koos in overleg met de rector en de andere conrectoren als interventie de didactische week. 'Ik geloof in begeleiding op de werkvloer. Het werk moet in de klas gebeuren. Hang als het ware een spiegel in de klas zodat de docent zelf ziet wat hij kan verbeteren.'

Niet zomaar een cursusje

'Het TL-team stond aardig open voor de interventie', vertelt Van Bussel, 'maar was niet direct laaiend enthousiast: 'is dit niet het zoveelste cursusje?' En 'in het verleden hebben we ook weleens observatielessen gehad'. Maar bij de startbijeenkomst merkte ik al dat docenten positief reageerden. Ook was het prettig dat de trainers de hele week op school rondliepen en in de personeelskamer zaten. Dat schiep vertrouwen. 'Ik vind het belangrijk mensen in hun kracht te zetten. Vergroot wat goed gaat en breng kleine veranderingen aan. En

dat deden de trainers. Van de docenten hoorde ik dat ze zich gewaardeerd voelden: 'ik hoefde maar aan een paar puntjes te werken en ik kreeg nuttige tips!'

Cadeautje

Susanne van Herwijnen, docent biologie, kreeg tips waar ze direct de volgende les mee aan de slag ging. 'Zoals niet rondjes blijven lopen bij de practica en dan ingaan op elke vraag die wordt gesteld. Maar slechts twee maal een ronde doen en de leerling zelf aan het werk laten. Dat gaf rust. Wat ook opviel was dat mijn instructies gericht waren op meisjes, die dan direct aan het werk gaan. Als de instructies op een andere manier worden gegeven, gaan de jongens ook meteen aan de slag.'

Docent Nederlands Angela van Opijnen kreeg de suggestie wat te onthaasten: 'Mijn programma was te perfectionistisch. Ik moest meer inspelen op wat de leerlingen nodig hebben en dan maar niet doen wat ik had gepland. Het leren van de kinderen staat tenslotte centraal. Dat idee gaf mij ook ruimte. Zulke feedback ontvangen is een cadeautje.' Docenten leren tijdens de didactische week een meer activerende didactiek te hanteren, beter te differentiëren en meer feedback te geven. De gedachte is namelijk dat leerlingen meer leren als ze actief bij de les betrokken zijn. Kijk door de bril van je leerlingen naar de les en geef hun wat zij nodig hebben, is het advies.

Aan het einde van de week is er een gezamenlijke slotbijeenkomst waar docenten een eindpresentatie geven en hun ervaringen met elkaar delen. Bovendien krijgen de docenten feedbackverslagen die na hun goedkeuring naar de leidinggevende worden gestuurd. Het verslag is nadrukkelijk niet bedoeld als beoordeling maar als ontwikkelingsinstrument. Elke docent krijgt tevens een digitaal certificaat dat meetelt voor het lerarenregister. Tot slot ontvangt de leidinggevende een rapport met aanbevelingen, want hij of zij moet voor continuïteit zorgen, het vuurtje brandende houden. Maar ook de docenten zelf hebben daar een taak in. In de slotbijeenkomst wordt hun gevraagd welke afspraken zij met zichzelf maken om wat ze hebben geleerd vast te houden. Hoe zorgen ze ervoor dat ze niet in hun dagelijkse routine terugvallen?

Omdat de begeleiding tijdens de lessen plaatsvindt, is er geen lesuitval.

Niets doen

Twee weken na de didactische week merkt Rob Elbers al verandering: 'Ik ben nu al minder boos. Dat is wel heel belangrijk. En een filmpje van de derde les laat zien dat leerlingen echt geconcentreerd in een groepje aan een opdracht werken. Dat gaat maar door, dat stopt dan niet meer. Ik had wel een moeilijker opdracht voor ze uitgekozen. Maar dat kunnen ze wel aan. Door er zelf eerst over na te denken, dan met elkaar te overleggen, elkaar aan te vullen, te verbeteren en te vergelijken. Of ze er dan uitkomen of niet, ze weten wel waarom. Nu heb ik het gevoel dat iedereen zo'n opdracht kan maken, dat had ik eerst niet.'

~ Informatie: Kitty van Dijk, K.vanDijk@aps.nl, tel. 06-25051931
www.aps.nl/didactischeweek